

SADRŽAJ

Uvod	7
Prolog	
Beogradski kvartet	11
Prvi deo: Liberalizam	
Latinka Perović: Levi liberal, desna skretanja	37
Desimir Tošić: Preteča ljudskih prava	59
Zoran Đinđić: Žiža(k) ljudskog dostojanstva	75
Vladimir Gligorov: Bauk neoliberalizma	97
Drugi deo: Moderna vremena	
Kobna decenija: 1963–1973.	115
Treći deo: Evropa	
Desimir Tošić: Najevropljanin	147
Latinka Perović: Koreni	157
Zoran Đinđić: San o Evropi	167
Vladimir Gligorov: Stara dama na nišanu	176
Epilog	
Ljudi (i) institucije: O ulozi pojedinca u istoriji	189
Literatura	195
Registar imena	197

Uvod

Najveći krivac za nastanak ovog rukopisa je Veselin Vukotić, rektor Univerziteta Donja Gorica. Kada mi je, naime, pre godinu-dve dana ponudio da održim nekoliko predavanja, na prilično nedefinisanu temu, nešto kao o društvenim procesima (bar sam je ja tako razumeo) predlog sam oblaporno prihvatio, ne razmišljajući o posledicama. Tek onda sam počeo da gledam šta bi to moglo biti i imam li ja uopšte nešto na tu temu da kažem. Kao spasonosna, pojavila mi se ideja da bih mogao da govorim ne toliko o stvarima koliko o ljudima, te da bi tako moglo da se ukaže na određene događaje, a preko njih i na (društvene) procese.

Zapravo, kao „inicijalna kapisla” poslužila mi je žalosna okolnost da za manje od dva meseca krajem 2022. godine ovaj svet behu napustile dve izuzetne ličnosti, dva korifeja srpskog intelektualnog života – Vladimir Gligorov i Latinka Perović. Štaviše, reč je o osobama za koje me je vezivala dugogodišnja saradnja i koje su bile moji glavni sagovornici & savetnici tokom rada na knjigama posvećenim Desimiru Tošiću i Zoranu Đinđiću.

Upravo sam kroz taj rad došao do spoznaje o nesvakidašnjoj isprepletenosti – i ličnoj i profesionalnoj – članova ove „beogradske četvorke”. Ali, ne samo to nego, još i više, njihova velika „spoljašnja” različitost, a „unutrašnja” sličnost. Pa kada se sve to još proteže kroz gotovo pola veka – eto dobrih razloga, i dobre prilike nadasve, da se u jednu priču („dijalektički”) uvežu ljudi, događaji, ideje, istok i zapad, prošlost i budućnost – da se poslužim fragmentima naslova upravo iz njihovog opusa.

Pomenuto predavanje još nisam održao, pitanje je i da li ću, ali *corpus delicti* je tu.

Dakle, Veselin Vukotić – *guilty*.

Naravno, nije zanemarljiv doprinos ni mnogih drugih koji su manje ili više, na jedan ili drugi način, učestvovali u ovoj mojoj ekspediciji „kroz pustinju i prašumu”.

Na prvom mestu zahvaliću se Vladimirovoj supruzi Ljubici i sinu Vladimiru, kao i Latinkinim sinovima Mirku i Ivanu na pomoći u mojim nastojanjima da dođem do potrebnih fotki i fakata.

Isto važi i za Tanju Petovar, kojoj se iz Skoplja pridružuju profesori Nano Ružin i Vlado Popovski.

Zahvaljujem se profesoru dr Dušanu Pavloviću i osoblju Fakulteta političkih nauka, koji su mi dali na uvid Gligorovljev dosije.

Izražavam zahvalnost dr Milivoju Bešlinu i Institutu za filozofiju i društvenu teoriju što su mi omogućili da koristim pisanu i foto-dokumentaciju iz Legata Latinke Perović.

Kada je reč o fotografijama, moram da istaknem i svesrdnu saradnju Fondacije dr Zoran Đinđić i Ružice Đinđić, bečkog Instituta za međunarodne ekonomske studije (WIIW) i beogradskog Medija centra, koji su mi na raspolaganje stavili svoju arhivu.

Posebnu zahvalnost dugujem dragom prijatelju i kolegi Dimitriju Boarovu na podršci, višestruko korisnoj razmeni mišljenja i savetima.

Ne bi bilo fer da ne pomenem doprinos Marije Kolaković, Bojane Strunjaš Rubinjoni, Mirjane Petrić i Aleksandra Milanovića.

Na kraju, ali nikako protokolarno nego najvažnije, reči zahvalnosti upućujem svojoj porodici, Olgi, Nini i Ivanu, bez kojih sve ovo ne bi imalo smisla.

Sapienti sat.